

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

цих організацій. Доходи від їх діяльності надходять їх учасникам (засновникам). Але вони не можуть розподілятися між членами чи засновниками благодійних організацій, а поступають на потреби цих організацій [3, с. 264].

У сучасному суспільстві благодійна діяльність виконує значні соціальні функції та є важливим чинником розвитку соціально-культурної сфери. У зв'язку з цим необхідно сформувати міцну законодавчу базу, що регулювала б благодійну діяльність. Слід також використати різні форми державної підтримки благодійних організацій і, нарешті, визначити їхнє місце в системі соціальної політики держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 25, ст. 252

2. Харитинов Є. О., Харитинова О. І., Старцев О. В./ Цивільне право України: підручник. – Вид. 3, перероб. і доп. – К.: Істина, 2011. - 808 с. 3. Бошицький Ю. Л., Шишка Р. Б./ Цивільне право України: підручник. – К.: Видавництво Ліра – К, 2014. – 760 с.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА ІНТЕРВ'Ю. ПРОБЛЕМА СПІВАВТОРСТВА ІНТЕРВ'ЮЕРА Й ІНТЕРВ'ЮРОВАНОГО

Ніколаєнко М.В.

студентка Полтавського юридичного коледжу

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
м. Полтава*

Сьогодні теорія і практика цивільного права України все частіше звертається до проблемних питань права інтелектуальної власності з намаганням знайти шляхи їх вирішення. Дана активність пояснюється намаганням привести українське законодавство у відповідність до європейського, що, у свою чергу, є однією з умов повноцінного членства країни в Європейському Союзі, до якого так прагне наша держава.

Українська правова система має велику кількість спірних питань у контексті такого інституту інтелектуальної власності як авторське право. Одним з них є питання співавторства інтерв'ю. Ураховуючи вище наведене, актуальність обраної теми обґрунтовується загостренням даної проблеми у сфері мас-медіа, неефективністю законодавчих норм щодо неї і важливістю продовження теоретичної роботи задля подальшого її вирішення. Метою роботи є намаганням узагальнити різні точки зору з обраного питання, виділивши найбільш гострі спірні питання, а також виробити підхід до розв'язання проблеми.

Перш за все, зазначимо, що у ч. 3 ст. 13 сьогоденної редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон) від 23 грудня 1993 року визначається: «Співавторством є також авторське право на інтерв'ю. Співавторами інтерв'ю є особа, яка дала інтерв'ю, та особа, яка його взяла. Опублікування запису інтерв'ю допускається лише за згодою особи, яка дала інтерв'ю»[1].

Кожне твердження вище наведеної норми вимагає уточнень та доопрацювання, оскільки створює додаткові перешкоди журналістській діяльності, а результативність, яка, як вважалося, перекриє усі мінуси нововведення, себе не виправдала.

У ході дослідження було опрацьовано ряд теоретичних праць з питань авторського права, розглянуто різні думки експертів. Результатом стало виокремлення наступних ключових проблем в обраному напрямку.

1. Відсутність законодавчого закріплення поняття інтерв'ю, що призводить до різного його тлумачення.

Так, зокрема, можна навести наступні визначення. У тлумачному словнику української мови під інтерв'ю мається на увазі призначена для опублікування у пресі, передачі по радіо, телебаченню розмова журналіста із політичним, громадським або будь-яким іншим діячем і т. ін., прес-конференція [3].

В.Л. Чертков відзначає, що під інтерв'ю слід розуміти зустріч, у процесі якої письменник, репортер або коментатор отримує від співбесідника інформацію для опублікування [4, с. 19].

І хоча можна говорити про відносну схожість наведених дефініцій, але прослідковуються і певні відмінності, що дає можливість наполягати на необхідності законодавчого визначення.

2. Залежність наявності ознак співавторства в інтерв'ю відповідно до рівня творчого внеску особи, що дає інтерв'ю. Дане питання є найбільш проблематичним, оскільки законодавчо не визначено види інтерв'ю.

У теорії журналістики виділяють наступні різновиди інтерв'ю:

- інтерв'ю-діалог;
- інтерв'ю-колективне;
- інтерв'ю-монолог;
- інтерв'ю-замальовка;
- інтерв'ю-нарис;
- інтерв'ю-анкета.

Кожен з перерахованих видів має свої особливості, що дає підстави визначати різну участь інтерв'юваного у процесі творчості. Особливо яскравим прикладом недоречності розгляду різновидів інтерв'ю у їх сукупності є так зване «лже-інтерв'ю», у якому не спостерігається ознак інтерв'ю як такого. Сьогодні редакції газет чи журналів часто створюють рубрики типу «Коментар фахівця» і пропонують автору подати матеріал своєї статті у вигляді питань та відповідей «для кращого її сприйняття», видаючи цей матеріал за інтерв'ю. Відповідно і визнання співавторства у даному випадку більш ніж суперечне.

Проаналізувавши всі вище зазначені форми інтерв'ю можна сказати, що всі вони потенційно відмінні по-відношенню один до одного.

Поряд з тим не можна оминати питання співавторства щодо так званих спонтанних інтерв'ю (на вулиці, при зустрічі з учасниками подій тощо). Тут явно проявляється творчість однієї особи – журналіста, а співавторства – немає [4, с. 139].

Отже, якщо у «класичних» інтерв'ю ще можна виділити ознаки співавторства, то у більшості інших форм, які сьогодні активно розвиваються і виходять на перший план, це зробити досить важко.

3. Визначаючи осіб, що беруть участь в інтерв'ю, співавторами, законодавець зводить нанівець положення інших законів (Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16 листопада 1992 р., «Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 р. та ін.), що регулюють діяльність засобів масової інформації та журналістів.

4. Застосування норми про співавторство на практиці порушить право журналістів на вільне одержання, використання та поширення інформації, оскільки вона робить неможливим навіть опитування на вулицях.

5. Норма, згідно з якою для опублікування запису інтерв'ю необхідна згода людини, що його дала, також видається досить дивною та незрозумілою, адже

питання забезпечення інтерв'юваного від перекручування його слів уже частково вирішено іншими нормативно-правовими актами.

Так, наприклад, ст. 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» визначає, що особа, в якій беруть інтерв'ю або яка надала інформацію для телерадіотрансляції, має право вимагати у письмовій формі перегляду чи прослуховування готового матеріалу перед його трансляцією, а в разі незгоди – вилучення матеріалу з передачі[2].

Дана норма доводить наявність уже існуючих законодавчо закріплених механізмів захисту інтерв'юваного від перекручування його слів.

6. Досить делікатним і невирішеним є питання гонорару за інтерв'ю. Бурхливу реакцію представників засобів масової інформації викликало положення про те, що винагорода за використання твору належить співавторам у рівних частках, якщо в угоді між ними непередбачено інше.

У деяких випадках дана норма є безглуздою, оскільки часто особи, які дають інтерв'ю самі платять редакціям ЗМІ чи окремим журналістам за це. Практика також доводить, що насправді ні письмові, ні усні угоди з даного приводу не укладаються.

Отже, вище було наведено найбільш значущі проблеми, які стосуються питання співавторства особи, яка бере інтерв'ю і особи, яка його дає. Ураховуючи зазначене, пропонуються наступні способи подолання ситуації, що склалася.

Необхідно чітко визначити у Законі наступне:

- поняття інтерв'ю, що дасть змогу уникнути різності тлумачень;
- розмежувати види інтерв'ю та визначити для кожного з них режим співавторства;
- конкретний перелік випадків, коли для опублікування запису інтерв'ю необхідна згода людини, що його дала.

Крім того пропонується замінити формулювання ч. 4 ст. 13 Закону: «Винагорода за використання твору належить співавторам у рівних частках, якщо в угоді між ними непередбачено інше» на «Винагорода за використання твору належить співавторам у рівних частках (окрім співавторства на інтерв'ю), якщо в угоді між ними непередбачено інше».

Потребують узгодження між собою нормативно-правові акти, які стосуються питань інтерв'ю аби створити нормативну базу єдиного дієвого регулювання.

Таким чином, дослідивши і виявивши проблемні питання співавторства інтерв'юера та інтерв'юваного та проаналізувавши думки ряду науковців, можна стверджувати, що питання авторського права на інтерв'ю українським законодавством врегульовано досить поверхнево. Це призводить до виникнення ряду невідповідностей між теорією (у даному випадку – закон) і практикою, у якій представники засобів масової інформації здебільшого не використовують норми, пов'язані зі співавторством на інтерв'ю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994. – №13. – Ст. 64.
2. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994. – №10. – Ст. 43.
3. Новий тлумачний словник української мови. К.: 1998. – Т.2. С. 194
4. Чертков В.Л. Авторское право в периодической печати. – М. – 1989. – С. 139.